

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Inteligentní města jako hnací síla rozvoje nové evropské průmyslové politiky

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2015/C 383/05)

Zpravodajka: Daniela RONDINELLI

Dne 22. ledna 2015 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Inteligentní města jako hnací síla rozvoje nové evropské průmyslové politiky.

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 16. června 2015.

Na 509. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 1. a 2. července 2015 (jednání dne 1. července 2015), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 149 hlasy pro, žádný hlas nebyl proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1. V rámci rostoucí urbanizace považuje EU a její členské státy města za „líhně dynamičtější, digitální Evropy“, kde se testují opatření schopná generovat růst společně se zaměstnaností a sociálním rozvojem.

1.2. Udržitelnosti měst bude výsledkem inteligentního spojení vyspělejších a inovativnějších technologií, integrovaných platforem (na evropské, vnitrostátní a místní úrovni), moderní infrastruktury, energetické účinnosti, nové podoby účinnějších služeb vycházející z potřeb občanů a uživatelů a integrace inteligentní sítě pro rozvod elektrické energie, internetu a sítě čidel.

1.3. Města jakožto takto vyspělé líhně inovací by v případě realizace ve velkém měřítku přispěla k průmyslové a socioekonomické „renesanci“ EU, čímž by se odstartovala skutečná průmyslová, finanční a sociální revoluce.

1.4. EHSV se proto domnívá, že by se inteligentní města mohla stát hnací silou rozvoje nové evropské průmyslové politiky schopné ovlivnit rozvoj konkrétních výrobních odvětví a rozšířit přínosy digitální ekonomiky ve velkém měřítku. Místopředseda Komise Maroš Šefčovič během svého vystoupení na plenárním zasedání EHSV dne 22. dubna 2015 kromě jiného prohlásil, že inteligentní města představují pro EU rozvojovou prioritu, a podtrhl ochotu starostů a primátorů měst investovat do společenství budoucnosti.

1.5. K dosažení těchto výsledků je nezbytné shodnout se na vyspělejší a účinnějším modelu rozvoje, než jsou ty, které byly dosud používány a vyznačují se extrémní roztržitostí opatření. Z tohoto důvodu navrhuje EHSV ostatním evropským institucím a vládám členských států, aby koncepci „intelligence“ doplnily do udržitelného integrovaného modelu rozvoje použitelného ve městech, na ostrovech, v územních celcích či průmyslových distriktech a spočívajícího na soudržnosti a současné integraci šesti „klíčových pilířů“:

- technologie a nástroje pro energetickou účinnost a začlenění obnovitelných zdrojů energie,
- šíření technologických platforem a platforem pro připojení s cílem vytvořit nové systémy digitálních služeb,
- nové digitální služby ke zlepšení kvality života a práce občanů a podniků,

- přizpůsobení infrastruktury a městská přestavba,
- vzdělávání a odborná příprava občanů, podniků a veřejného sektoru v oblasti digitálních dovedností,
- model ekonomické a finanční udržitelnosti pro investice.

1.6. Současná přítomnost těchto šesti pilířů by měla být považována za standardní a nepostradatelnou složku strategického projektu inteligentního města. Stejně důležité je, aby použití tohoto modelu probíhalo v kontextu politiky, která zajistí nejvyšší standardy bezpečnosti sítí, informačních systémů, aplikací a zařízení, jež tvoří základ ekosystémů digitálních služeb.

1.7. Aby bylo možné převést tento návrh na konkrétní opatření, považuje EHSV kromě zásadně důležitého zapojení občanské společnosti za nezbytné, aby EU a její členské státy harmonizovaly svá politická opatření a vyčlenily na ně odpovídající veřejné finanční prostředky a strukturálně je otevřely pro partnerství veřejného a soukromého sektoru.

1.8. EHSV se zejména domnívá, že pro zavedení plně udržitelných inovací, jejichž cílem je zlepšit kvalitu života a blahobyt občanů, je nutné podporovat investice do inteligentních měst s využitím synergie stávajících evropských, vnitrostátních a regionálních veřejných fondů a rovněž příležitostí, které nabízí Evropský fond pro strategické investice (EFIS).

1.9. EHSV doufá, že pro realizaci těchto procesů:

- Evropská komise zřídí specializované jednotné evropské kontaktní centrum pro inteligentní města, do něhož budou zapojena příslušná generální ředitelství, členské státy, EHSV a Výbor regionů,
- v každém členském státu budou následně zřízena jednotná kontaktní místa pro inteligentní města, která jim umožní přístup k technické podpoře a k financování a budou strukturálně napojena na specializované jednotné evropské kontaktní centrum pro politiky a zdroje pro inteligentní města. Tato kontaktní místa by měla být otevřena dialogu s místními zúčastněnými stranami z veřejného i soukromého sektoru na podporu propagačních akcí na vnitrostátní úrovni a propagačních akcí jednotlivých měst organizovaných poradními skupinami složenými z organizací občanské společnosti a sociálních partnerů,
- v novém Evropském centru pro investiční poradenství v rámci EFIS bude vytvořena příslušná sekce věnovaná inteligentním městům,
- do evropského inovačního partnerství pro inteligentní města a obce bude zapojena občanská společnost a EHSV.

1.10. EHSV je přesvědčen, že je na základě těchto nových nástrojů vhodné podpořit zřízení evropské projektové platformy, která by měla vlastnosti stanovené EFIS a usnadnila by vznik projektů inteligentních měst a jejich propojení mezi členskými státy a podporovala financování projektů pomocí spojení dostupných veřejných zdrojů, uvolnitelných soukromých zdrojů a forem záruk aktivovatelných prostřednictvím EFIS.

1.11. Podle EHSV je nezbytné podporovat společný trh pro inteligentní města, mimo jiné prostřednictvím harmonizovaného regulačního rámce, jenž stanoví:

- evropský přezkum nástrojů partnerství veřejného a soukromého sektoru s cílem učinit je přitažlivějšími pro podniky a rozšířit jejich působnost i na služby jakožto hlavní pilíř digitální ekonomiky,
- nástroje inovativního zadávání veřejných zakázek a zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi,

- jednotné mechanismy, které by městským správám umožnily transparentně využívat hospodářské zdroje pocházející z úspor nákladů a nových služeb vytvářených platformami, které budou podporovány v inteligentních městech a budou je stimulovat k investicím do dalších inovačních projektů.

1.12. EHSV se domnívá, že zásadně důležité je zapojení a účast organizací občanské společnosti a dohody mezi sociálními partnery, a to nejen pro tvorbu strategických plánů a projektů souvisejících s realizací udržitelného integrovaného modelu rozvoje inteligentních měst, ale také pro zajištění toho, aby z těchto plánů plynuly ekonomické a sociální přínosy pro občany a lepší životní a pracovní podmínky.

2. Souvislosti

2.1. Rostoucí urbanizace na celosvětové (v rámci rozvojového cíle tisíciletí č. 11 provádí OSN projekt *United Smart Cities* s cílem přeměnit všechna města na světě na udržitelná, podporující začlenění, odolná vůči katastrofám a bezpečná) i evropské ⁽¹⁾ úrovni je stále více spojena s šířením inteligentních měst (European Union – Regional Policy. *Cities of tomorrow*, říjen 2011), neboť do těchto měst se koncentruje většina občanů (ve městech žije v současnosti 72 % obyvatel EU (359 milionů) a do roku 2020 vzroste tento počet na 80 % (údaje Evropské komise)) a podniků své hospodářské, sociální a osobní zájmy. V evropském kontextu, který se vyznačuje vysokým výskytem menších městských center a společnou průmyslovou historií vyzdvihující řetězce a sítě podniků, se kromě toho s přechodem na tento nový model musí počítat na rozsáhlých územích a distriktech a bude nutné ho zde usnadnit.

2.2. Rostoucí zájem o tato témata na straně vnitrostátních a místních subjektů s rozhodovací pravomocí dokládá růst počtu dvoustranných dohod o partnerství mezi inteligentními městy v Evropě a obcemi v jiných světadílech, které k udržitelnosti ještě musejí dospět. Smyslem těchto dohod je opakované použití pozitivních zkušeností z minulosti nebo zhodnocení a sdílení osvědčených postupů. Například čínská vláda určila 12 měst, která podepsala dohody o spolupráci v oblasti udržitelného rozvoje měst (http://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/12_cities.pdf) s evropskými městy, jež jsou považována za jednu z „nejinteligentnějších“. Kromě toho jsme svědky šíření projektů a iniciativ v oblasti vývoje měst inteligentním směrem, které spontánně podporují vlády a/nebo občané (např. Malážská charta, 7. února 2011 – <http://www.catmed.eu/pag/fr/11/la-charte-de-malaga>) nebo sdružení, organizace nebo sítě na evropské úrovni, jako jsou Eurocities (<http://www.eurocities.eu>) a Pakt starostů a primátorů (<http://www.covenantofmayors.eu>).

2.3. Strategie Evropa 2020 podporuje – prostřednictvím investic do infrastruktury IKT, za účelem růstu lidského kapitálu a v řešeních využívajících příležitosti, jež nabízejí nové technologie a digitalizace, – inteligentní města v celé Evropě, aby se dosáhlo těchto cílů: zlepšila se udržitelnost a kvalita života a práce občanů a podniků, zvýšila se účinnost a dostupnost služeb a snížila se chudoba, nezaměstnanost, sociální vyloučení, znečištění a degradace životního prostředí.

2.4. Prostřednictvím benátského prohlášení na podporu digitální Evropy (<http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/digital-venice-2014>) potvrdily vlády členských států záměr usnadnit transformaci svých ekonomik na digitální, která by se podle nich mohla stát základem nového modelu průmyslové politiky, kde jsou informační a komunikační technologie, stejně jako přístup k finančním nástrojům a zdrojům energie, nezbytným vstupem pro jakýkoliv druh výroby zboží a poskytování služeb.

2.5. V této souvislosti považují členské státy města za „líhně dynamičtější, digitální Evropy“, jelikož jsou potenciální hnací silou těchto změn. Inteligentní města představují pro EU místa, kde se testují opatření schopná generovat růst společně se zaměstnaností, neboť právě v nich se mohou digitální technologie potkávat s inovační infrastrukturou a novými službami.

⁽¹⁾ Sdělení Komise o městské agendě EU (COM(2014) 490 final), stanovisko ECO/369, stanovisko EHSV *Městská agenda EU* (Úř. věst. C 291, 4.9.2015, s. 54).

2.6. Transformace měst na inteligentní bude mít dopad na technologické inovace, inteligentní dopravu, energetickou účinnost, život občanů, pracovníků a podniků, a to prostřednictvím mnoha změn, např. práce na dálku, elektronické demokracie či větší transparentnosti, a umožní aktivnější účast na rozhodování.

2.7. Na konferenci na téma Inteligentní města – směrem k evropskému hospodářskému oživení prostřednictvím občanských inovací (<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-smart-cities-civic-innovation>), již 10. listopadu 2014 uspořádal EHSV, projednali politikové, čelní představitelé měst a zástupci občanské společnosti to, jak by se inteligentní města mohla stát nástroji vedoucími rozvoj nové průmyslové politiky v Evropě, jak by mohla podpořit růst a zaměstnanost, jakými způsoby by se subjekty občanské společnosti mohly podílet na přípravě strategií a jaké nástroje zavést na podporu investic do inteligentních měst v celé EU.

2.8. EHSV se domnívá, že k tomu, aby se inteligentní města mohla stát hnací silou rozvoje nové evropské průmyslové politiky⁽²⁾, je potřeba se zaměřit na tato tři opatření:

2.8.1. Definovat vyspělejší a účinnější model rozvoje inteligentních měst, pomocí něhož bude možné překonat dnešní roztržitost a podporovat jednotnou vizi projektů, jež zajde daleko za integraci IKT, mobility a energetické účinnosti. Je zejména potřeba zaměřit se na iniciativy, jejichž smyslem je zacílit současně na HDP, růst, zaměstnanost, produktivitu (kvantitativní ekonomické ukazatele) a kvalitu života a duševní a tělesný blahobyt lidí (kvalitativní ekonomické ukazatele), které se ale mohou na místní úrovni vzájemně odchylovat.

2.8.2. Podporovat investice do inteligentních měst prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru, jež by využila zejména četné dostupné evropské fondy a učinila je součinnými s fungováním EFSI (návrh nařízení, kterým se mění nařízení (ES) č. 1291/2013 a (ES) č. 1316/2013, předložený Komisí – COM(2015) 10 final), s cílem přijmout na evropské úrovni model rozvoje, který by se vyznačoval schopností generovat současně sociální a environmentální přínosy a přínosy v oblasti výroby a zaměstnanosti (Evropská komise odhaduje, že do roku 2018 vzroste počet pracovních míst o 2,8 milionu (*Start-up Europe*, konference EHSV, 10. listopadu 2014)), a zajistit soukromým spoluinvestorům perspektivu návratnosti kapitálu.

2.8.3. Posílit přítomnost a úlohu občanské společnosti a sociálních partnerů v procesu strategického plánování inteligentních měst, jejich realizace a následného monitorování. Je to zásadně důležité pro zlepšení životních a pracovních podmínek občanů a podniků.

3. Integrovaný udržitelný model rozvoje inteligentních měst v digitální ekonomice

3.1. Ze studie Evropského parlamentu⁽³⁾ vyplývá, že stávající strategie nebo iniciativy usilují o učinění měst inteligentnějšími alespoň z jednoho z těchto hledisek: řízení občanské účasti, vztah s občany, životní podmínky, mobilita, hospodářství, životní prostředí. Z toho plyne, že je možné si představit projekt inteligentního města pouze s jedním z těchto znaků. Studie dále stanovuje tři typy klíčových složek inteligentního města: technologický, lidský a institucionální.

3.2. Podle EHSV je zásadně důležité rozvinout nový, udržitelný, produktivní a inkluzivní model inteligentního města, který již nebude považován za projekt „informační technologie“, „zlepšování životního prostředí“ nebo „energetické účinnosti“, ale za součást nové evropské průmyslové politiky, kde je růst vytvářející zaměstnanost a sociální rozvoj dividendou digitální transformace našich ekonomik.

⁽²⁾ Stanoviska EHSV: *Za obnovu evropského průmyslu* (Úř. věst. C 311, 12.9.2014, s. 47). *Silnější evropský průmysl pro růst a hospodářskou obnovu* (Úř. věst. C 327, 12.11.2013, s. 82). *Relokalizace průmyslu do EU v rámci procesu reindustrializace* (Úř. věst. C 311, 12.9.2014, s. 15).

⁽³⁾ Generální ředitelství pro vnitřní politiky. *Mapping Smart Cities in the EU, 2014* – <http://www.smartcities.at/assets/Publikationen/Weitere-Publikationen-zum-Thema/mappingsmartcities.pdf>.

3.3. Realizace tohoto modelu je spojena nejen s integrovanější vizí projektů inteligentních měst, ale také s následujícími body:

- menší roztržičností strategií členských států a Komise,
- větší normalizací a integrací operačních programů, základních prvků a evropských a vnitrostátních finančních nástrojů zaměřených na rozvoj inteligentních měst,
- rozvojem finančních řešení schopných docílit „pákového efektu“ v oblasti soukromých zdrojů, rovněž prostřednictvím využívání veřejných zdrojů pro zmírňování rizik,
- prosazením politiky strategických veřejných zakázek zaměřené na produkci takových tříd výrobků a služeb, které budou schopné zlepšit účinnost vnímanou občany, veřejnou správou a podniky, a zvýšením osobité konkurenceschopnosti nějakého územního celku nebo sítě/skupiny podniků.

3.4. EHSV si je vědom toho, že strategii inteligentního rozvoje lze orientovat na města, ostrovy, územní celky či průmyslové distrikty, proto navrhuje evropským institucím a vládám členských států, aby stanovily model rozvoje inteligentních měst v programech, které se vyznačují koexistencí a současnou integrací šesti klíčových pilířů (Italské ministerstvo pro hospodářský rozvoj připravuje v rámci tzv. Junckerova plánu na základě tohoto modelu, vytvořeného na návrh sdružení Amerigo (absolventi programů mezinárodních kulturních výměn) a Enam (evropská síť amerických sdružení absolventů), strategii pro inteligentní města):

- existence **technologií a nástrojů pro energetickou účinnost** a začlenění obnovitelných zdrojů energie – jde např. o **inteligentní infrastruktury pro rozvod elektrické energie (*smart grid*)** schopné podporovat plány úspor energie a integrovat řešení a opatření k tomuto účelu, usnadnit využívání mixu zdrojů dodávek energie jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru, propojit se s infrastrukturami pro připojení a podpořit šíření volně dostupného IP signálu,
- šíření **technologických platform a platform pro připojení**, jež umožní vytvářet nové systémy digitálních služeb díky infrastrukturám IKT a **telekomunikací** schopných zaručit všeobecné připojení, mj. díky propojení se *smart grids*, podpořit šíření *internetu všeho* napojeného na čidla, zařízení a služby, využívat veřejná a soukromá otevřená data a městskou digitální agendu a zároveň zaručit nejvyšší normy bezpečnosti řešení a zařízení a ochranu informací občanů, podniků a veřejných orgánů,
- rozvoj nových **ekosystémů digitálních služeb** ke zlepšení kvality života občanů a výrobních procesů v podnicích díky vzájemně propojeným inteligentním službám a zařízením, jež se budou zakládat na platformách pro připojení a *smart grids*. Tyto ekosystémy digitálních služeb působící v několika oblastech (např. mobilita, elektronické zdravotnictví, digitální cestovní ruch, průmysl 4.0) by mohly podpořit vznik nebo posílení evropského odvětví inteligentních měst, zejména pokud by významné subjekty v oblasti technologie podpořily urychlení řešení vyvinutých a realizovaných menšími subjekty, mj. začínajícími podniky,
- projekty zlepšení **infrastruktur a městské přestavby**, např. nové plánování městských oblastí zahrnující přizpůsobení a přeměnu budov a veřejných struktur s ohledem na produktivitu, životní prostředí a sociální účely, s cílem podpořit nejen zvýšení hospodářské hodnoty statků, ale také užité hodnoty z pohledu uživatelů, a to mj. díky šíření účinných, propojených technologií a díky mechanismům nepřímého zadávání veřejných zakázek,
- plány vytváření a přizpůsobení **digitálních dovedností** občanů, podniků a veřejného sektoru tak, aby mohla inovace plně využívat nejširší možná škála koncových uživatelů,

- plány **ekonomické a finanční udržitelnosti** pro investice založené na jasném udání: přínosů pocházejících ze služeb, ze zhodnocení infrastruktury a z postupů zvyšování účinnosti, způsobů rozdělení přínosů mezi provozovatele sítí, investory, tvůrce inteligentních řešení a opatření a uživatele, nástrojů **veřejného a soukromého financování** schopných usnadnit provádění těchto nových modelů.

3.5. Koexistence těchto prvků může maximalizovat dopad projektů, pokud jde o hospodářský růst a růst zaměstnanosti, kvalitu života, zjednodušení vztahů mezi správními orgány a s nimi, úspory energie pro veřejný a soukromý sektor a přenášení konkurenceschopnosti a znalostí na podniky.

3.6. V takto vybudovaných inteligentních městech se budou rodit kvalitní veřejné služby, lepší životní podmínky pro občany a provozní podmínky pro podniky, nové pracovní příležitosti prostřednictvím inovativnějších podnikatelských ekosystémů a lepší environmentální udržitelnost. Těchto výsledků lze dosáhnout s menšími nevratnými veřejnými zdroji, a to díky intervenci soukromého financování, strategickému plánování systémů služeb schopných generovat nové toky příjmů a vytváření sítí mezi velkými průmyslovými skupinami a malými a středními podniky.

3.7. S ohledem na tyto velké příležitosti považuje EHSV za nezbytné řešit otázku bezpečnosti sítí, informačních systémů, aplikací a zařízení, které tvoří základ ekosystémů digitálních služeb. Změna měst na inteligentní vyžaduje, aby při shromažďování a zpracovávání informací, na nichž jsou založeny služby, jež jsou samy o sobě velmi citlivé, byla zachována diskretnost, integrita a dostupnost.

3.8. Kromě toho je nezbytné, aby se na evropské úrovni podporovala diskuse mezi členskými státy o bezpečnostních normách, jež musejí splňovat služby a zařízení v rámci internetu všeho, aby se zabránilo riziku jejich přerušení, narušení nebo dokonce zneužití, a tím vážnému poškození lidí, veřejného zdraví, ochrany soukromí a ochrany ekonomických činností a v konečném důsledku i samotného image všech iniciativ zaměřených na realizaci inteligentní města.

4. Inteligentní města – nástroj evropské platformy pro průmyslovou politiku

4.1. Integrace šesti klíčových pilířů by z inteligentních měst učinila ideální nástroj podpory nové třídy investic, které by k pozitivnímu sociálnímu dopadu z hlediska externalit připojily mechanismus ziskovosti, který by je činil plně udržitelnými z ekonomického a finančního hlediska.

4.2. Evropský plán investic pro inteligentní města by umožnil znásobit účinky iniciativ, pokud by byly splněny následující tři podmínky: politiky usnadňující škálovatelnost řešení, jež zase závisí na normalizaci složek; podpora jednotného trhu inteligentních měst, aby se odstranila roztržitá opatření lišící se mezi zeměmi a definovaly se společné nástroje řešení vzniklých problémů; existence jednotného přístupu k financování.

4.3. Škálovatelnost řešení, tj. možnost rozšířit či opakovat stávající řešení, se v současnosti týká zejména pokusných mikroinfrastruktur a systémů inteligentní dopravy a závisí na zapojení hlavních dodavatelů technologií a na spolupráci mezi městy. Ostatní pokusné iniciativy jsou i přes svůj zásadní význam pro kvalitu navrhovaných řešení nebo kapacitu zapojení občanů nebo podniků zdola nahoru tak specifické, že je jejich opakování omezené.

4.4. EHSV se domnívá, že škálovatelnost řešení na evropské úrovni je jedním z klíčových prvků pro přilákání adekvátního objemu soukromých investic v rámci partnerství s veřejnými investory, a tak i uzpůsobení politik inteligentních měst tak, aby generovaly růst zaměstnanosti, HDP, produktivity a kvality života.

4.5. EHSV se především domnívá, že:

- Města by sice měla mít široký prostor při určování podložek šesti klíčových pilířů, aby co nejlépe vyhovovaly místním posláním a potřebám, projekty inteligentních měst by však měly být koncipovány tak, aby nalezená řešení byla opakovatelná a škálovatelná.
- O tuto opakovatelnost a škálovatelnost je třeba usilovat rovněž podporou vzniku technických norem interoperability, diskusí a otevření umožňujících řešení, aby se maximální flexibilita na místní úrovni propojila s příležitostí podpořit rozvoj řešení, jež mají kolektivní a obecnou hodnotu, jsou však přizpůsobitelná specifickým požadavkům.
- Bylo by možné zvýšit míru ekonomické a finanční udržitelnosti inteligentních investic, což by velkým společnostem, malým a středním podnikům i začínajícím podnikům (zejména pokud jsou zapojeny do sítí s velkými společnostmi) usnadnilo navrhování vyspělých řešení pro intervenční programy na evropském území.
- Může se zlepšit také účinnost a účelnost použitého veřejného a soukromého kapitálu tím, že se podpoří vyčleňování veřejného kapitálu na financování podložek nebo složek projektů s vysokým nebo úplným selháním na trhu a vyčleňování soukromého kapitálu na složky s kladnou nebo vysokou výnosností.
- Lze zvýšit účelnost tohoto procesu z hlediska socioekonomického dopadu, a sice prostřednictvím platform pro spolupráci mezi městy, jejichž účelem je opakovatelnost a zhodnocení osvědčených postupů.

4.6. Spojení těchto opatření by mohlo vést k vytvoření společného trhu inteligentních měst, jenž by z EU učinil první světovou platformu pro testování výše popsaného modelu rozvoje, jenž by byl schopný generovat značný dopad na:

- výši investic, k nimž by mohly mít velké, střední a malé podniky přístup v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru,
- podporu a integraci začínajících podniků, inovačních podniků a výzkumných podniků v rámci strategických projektů. Prostřednictvím těchto podniků by se mohly přenášet technologie, organizační modely, sociální modely dopad na zaměstnanost,
- následnou schopnost uvolňovat soukromé finanční zdroje, jež by motivoval jednotnější politický rámec na evropské úrovni a vhodné využívání veřejných zdrojů k vytvoření pákového účinku a omezení rizik.

5. Investice a ekonomická a finanční udržitelnost

5.1. Na evropské úrovni ani na úrovni členských států neexistuje zvláštní fond věnovaný inteligentním městům, ale je možné několika způsoby využívat finanční prostředky prostřednictvím konkrétních programů (kromě programů jednotlivých členských států, které se zakládají na propojení vnitrostátních zdrojů se strukturálními fondy (EFRR, ESF, EZFRV), existují evropské fondy, z nichž je možné financovat konkrétní aspekty inteligentního města (např. Horizont 2020, Nástroj pro propojení Evropy, programy COSME, Urban a Life)). Vzhledem k tomu, že při stávajícím regulačním rámci není možné uvažovat o koncentrování zdrojů do jednoho jediného fondu, považuje EHSV za zásadní, aby se zvýšila míra koordinace mezi zapojenými institucemi, vzrostla synergie politik, jež tyto instituce prosazují, a aby způsoby komunikace mezi institucemi, městy a zúčastněnými stranami z veřejného a soukromého sektoru byly jednoznačné a jednotné.

5.2. Pokud jde o potřebu vytvořit ucelený model rozvoje obsahující integrovaná opatření, EHSV se domnívá, že existuje riziko, že tohoto cíle nebude plně dosaženo z důvodu fragmentace odborných znalostí a zdrojů Evropské komise (šest generálních ředitelství průřezově se zabývajících inteligentními městy) i členských států, kde vždy nejsou jasné pravomoci a odpovědnosti ústředních, regionálních a místních orgánů.

5.3. EHSV tedy doporučuje Komisi, aby zřídila jednotné evropské kontaktní centrum zaměřené na politiky a zdroje pro inteligentní města, do něhož budou zapojena příslušná generální ředitelství, členské státy, Výbor regionů a EHSV a jehož úkolem bude:

- centralizovat příslušné politiky, mj. s cílem snížit roztržičnost a byrokracii,
- zaručit politickou a administrativní koordinaci mezi EU, členskými státy a obcemi, aby se realizoval model a související politiky,
- poskytovat jednotné informace správním orgánům, které hodlají plánovat inteligentní opatření, a to i díky větší transparentnosti dostupných finančních zdrojů a jasnému vzájemnému vztahu mezi těmito zdroji a rozpočtovými položkami,
- podporovat vytváření evropských partnerství mezi veřejnými a soukromými podniky,
- podporovat angažovanost sociálních partnerů a občanské společnosti,
- zlepšovat vzájemnou výměnu informací o osvědčených postupech,
- podporovat šíření integrovaného udržitelného modelu rozvoje inteligentních měst na vnitrostátní úrovni.

5.4. Jednotné evropské kontaktní centrum pro inteligentní města by mělo fungovat v součinnosti s ESFI a EHSV v této souvislosti připomíná ⁽⁴⁾, že by EFSA mohl podporovat strategické infrastrukturní projekty, jež mají přidanou ekonomickou a sociální hodnotu, jež může přispět k dosažení politických cílů EU ⁽⁵⁾ zaměřených na dokončení jednotného trhu v oblasti dopravy, telekomunikací, digitální infrastruktury, energie, rozvoje měst a venkova, sociálního rozvoje, životního prostředí a přírodních zdrojů.

5.5. Tyto projekty, jež jsou zásadní pro realizaci inteligentních měst, mohou posílit evropskou vědeckou a technologickou základnu a podpořit přínosy pro společnost prostřednictvím lepšího využívání ekonomického a průmyslového potenciálu strategií v oblasti inovací, výzkumu a technologického rozvoje.

5.6. Díky propojení jednotného evropského kontaktního centra a EFSA a s ohledem na možnosti, jež EFSA nabízí v oblasti zavádění projektových a finančních platforem na evropské, vnitrostátní a odvětvové úrovni, doporučuje EHSV zřídit evropskou projektovou platformu pro inteligentní města, jež umožní podporovat jednotný přístup k jejich financování prostřednictvím využití dostupných veřejných zdrojů a uvolnitelných soukromých zdrojů a aktivací vhodných veřejných způsobů omezování rizik. Tato platforma by měla podpořit určování, shromažďování a financování projektů, jež jsou podporovány ve více členských státech a odpovídají modelu inteligentního města, jehož přijetí EHSV Komisi navrhuje.

5.7. EHSV doporučuje, aby na podporu vzniku těchto typů projektů byla ve všech členských státech zřízena jednotná kontaktní místa pro inteligentní města, která jim umožní přístup k technické podpoře a k financování a jejichž účelem bude:

- zachovat co nejvyšší míru koordinace s jednotným evropským kontaktním centrem pro inteligentní města, čímž se zaručí šíření pokynů k politice na vnitrostátní úrovni,
- převádět místní potřeby na požadavky a projekty, jež budou spadat do oblasti klíčových pilířů,
- zlepšit využívání nevratných veřejných prostředků nebo půjček s příznivými podmínkami k financování činností spadajících pod různé klíčové pilíře,

⁽⁴⁾ Stanovisko EHSV *Investiční plán pro Evropu* (Úř. věst. C 268, 14.8.2015, s. 27).

⁽⁵⁾ Sdělení Komise o jednotném telekomunikačním trhu (COM(2013) 634 final), o evropské energetické unii (COM(2014) 520 final, COM(2015) 80 final a COM(2015) 82 final) a o jednotném dopravním trhu (COM(2014) 22 final).

- podporovat vytváření nejvhodnějších nástrojů partnerství veřejného a soukromého sektoru a zadávání veřejných zakázek s cílem podpořit rychlou, účinnou a účelnou interakci s podniky,
- vytvořit finanční strukturu, jež bude vhodnější k zaručení propojení veřejných zdrojů se zdroji, jež budou moci uvolnit soukromí investoři, přičemž EFSI případně poskytne dodatečnou záruku.

5.8. EHSV doufá, že v novém Evropském centru pro investiční poradenství (EIAH), které by mělo být propagováno po boku EFSI jakožto podpora členských států při přijímání nejvhodnějších opatření k vytváření seznamu projektů a k aktivování všech nástrojů nezbytných pro zajištění financování projektů, bude vytvořena příslušná sekce pro inteligentní města, kde bude působit personál s odbornými znalostmi a kvalifikacemi, jež jsou nejvhodnější k zaručení toho, že budou zohledněny všechny rozměry projektů.

6. Opatření týkající se účasti občanů, úloha občanské společnosti a přezkum regulačního rámce za účelem zlepšení tvorby politik

6.1. EHSV poukazuje na to, že mezi předpoklady přijetí a realizace integrovaného modelu rozvoje inteligentních měst patří přijetí dlouhodobé vize institucemi, plné zapojení zúčastněných skupin (občanů, sdružení občanské společnosti a sociálních partnerů) do probíhajících procesů změn a účelné a inovativní řízení procesů spojených s rozvojem inteligentních měst.

6.2. Evropské, vnitrostátní a místní orgány, které jsou zapojeny do procesu strategického plánování opatření ve prospěch inteligentních měst, budou vyzvány, aby přijaly dlouhodobou strategickou vizi pro tyto programy. Integrovaný model rozvoje bude moci sloužit ke sladění potřeb všech zapojených skupin a zaručit co nejvyšší inkluzivnost a spojit ji s ekonomickou a finanční udržitelností iniciativ.

6.3. Města budou hrát úlohu inteligentního strategického plánovače a kontrolora, který bude muset založit úkol provádět iniciativy naplánované s jasnými lhůtami a schopné přizpůsobit se změnám a vývoji situace na plodném, strukturovaném a trvalém dialogu mezi různými subjekty (podniky, finanční a sociální instituce a sdružení).

6.4. Města se budou moci rozvíjet inteligentním směrem, pouze pokud bude tento proces založen na trvalém dialogu s občanskou společností, díky němuž bude možné plně zapojit skupiny zastupující kolektivní, individuální nebo obecné zájmy, a to jak ve fázi zjišťování potřeb, tak ve fázi jejich převodu na požadavky a ve fázi monitorování účelnosti opatření naplánovaných k jejich splnění. Tato účast občanů by se měla podporovat na evropské, vnitrostátní a místní úrovni.

6.5. EHSV za tímto účelem navrhuje, aby:

- účast na iniciativě evropské inovační partnerství Inteligentní města a obce (předložila skupina na vysoké úrovni pro evropské inovační partnerství Inteligentní města a obce, 14. října 2013, <http://ec.europa.eu/eip/smartcities/>) byla rozšířena na subjekty z řad občanské společnosti, včetně EHSV, a na všechny subjekty působící v rámci oblastí šesti klíčových pilířů navrhovaného modelu inteligentního města. Již dnes jsou zde zastoupeni provozovatelé řešení mobility, řešení v oblasti IKT a řešení v oblasti životního prostředí,
- každý členský stát podporoval rozvoj propagačních akcí, do nichž budou zapojeni zástupci občanské společnosti, a to ve fázi vzniku potřeb, požadavků a tvorby strategií. K tomu je potřeba zřídit poradní skupiny jak na úrovni jednotlivých kontaktních míst pro inteligentní města umožňujících městům přístup k technické podpoře a k financování, tak na úrovni jednotlivých zainteresovaných měst,
- došlo ke zjednodušení a integraci regulačního rámce prostřednictvím společného evropského právního předpisu, nejlépe směrnice, s cílem:
- provést přezkum nástrojů partnerství veřejného a soukromého sektoru s cílem učinit je přitažlivějšími pro podniky a rozšířit jejich působnost i na služby jakožto hlavní pilíř digitální ekonomiky,

- zlepšit nástroje inovativního zadávání veřejných zakázek a zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi,
- zavést homogenní mechanismy pro městské orgány, které by umožnily transparentně těžit z části peněžních toků pocházejících z nových služeb založených na platformách, jež budou propagovány na úrovni inteligentních měst, např. služby vyplývající z komerčního využívání veřejných a soukromých otevřených dat a otevřených služeb, a které by tyto orgány přiměly k opětovnému investování části dosažených úspor a příjmů souvisejících s využíváním infrastruktury a poskytováním služeb při upevňování a rozšiřování projektů inteligentních měst.

V Bruselu dne 1. července 2015.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE
